

MODRÁ REVUE

1961

č. 7-8

Vydává dr. Jan Beran s redakční radou
ROTTERDAM, Postbox 98

DOA5ÁO
Familia Cejnar
Alexander Cejnar
• 11/03/1928
†05/10/2007

daina.cejnar@bol.com.br
Sao Paulo/Brasil

Z R Á D C I M E Z I N Á M I,

Co chvíli čteme nebo slyšíme o dopadení některého komunistického vyzvědače a současně i o odhalení skupiny zrádců, kteří s ním byli ve styku. Někdy tito zrádci pracovali za peníze, ale mnohem častěji ze sympatií k Sovětskému svazu. Je mnoho, přemnoho těch, kteří zrazují svou zemi a svůj národ z náklonnosti ku komunismu, nebo k některému z falešných hesel, jimiž komunism operuje. Jména, jako Algernon Iliss a Allan Nun, Klaus Fuchs a profesor Pontecorvo, Alfréd Frenzla manželé Rosenbergoví jsou známa každému čtenáři novin, protože škody, jež napáchali, jsou trvalé a skoro neodčinitelné. Ale vedle nich jsou zde přemnozí jiní, velcí nebo menší zrádci, jejichž záškodnictví, někdy odhalené včas a někdy příliš pozdě, natropilo škody pocítované v měřítku spíše lokálním než celosvětovém. Občas jsou přímé škody jimi způsobené jen nepatrné, někdy hodně značné, ale provinilců je tolik, že je potřeba vzít na vědomí, že je zde nová kategorie vnitřních nepřátel.

A při tom značnou část této kategorie tvoří lidé, kteří si ani nejsou vědomi, že slouží světovému komunismu a jeho imperialismu. Líbívá hesla, jimiž operují komunisté, aby získali "pokrokové" lidi a pacifisty pro své záměry docela nepokrokové a nepacifistické, protikoloniální programy doporučované největší koloniální mocností světa, zvětšují nezměrně okruh lidí přísluhujících hanebné diktatuře v Kremle.

Tito lidé dávají vznik problému velmi vážnému, jehož podstatu a velikost si západní svět dosud řádně neuvědomuje. Když byl v Anglii odhalen případ sovětského vyzvědače, jenž byl souzen a odsouzen pod jménem Lonsdale, (nikdo ovšem nebyl ani na chvíli v pochybnostech, že to není jeho jméno) a skupiny jeho anglo-amerických pomahačů, byl na mnoha místech vysloven podiv nad tím, že existuje něco jako zrádce z důvodů přesvědčení. Ale ideologický zrádce jako hromadný zjev se vyskytuje již po několik desetiletí, přesně řečeno, od samého vzniku Sovětského svazu. Je opravdu na čase, aby se tento zjev vzalo na vědomí a vyvodilo důsledky z jeho existence.

Ideologický zrádce je nesporně jedním z důsledků toho, že v Rusku a po něm v jiných zemích byl nastolen komunistický systém. Dokud nezřídil Lenin za laskavé pomoci Německé říše svůj totalitní stát měli vyzvědači na pomoc jen obyčejné zrádce, zpravidla morálně nejschůtralejší individua, i když byli tito lidé někdy na místech velmi prominentních a čestných. Ani vyzvědači sami se ovšem netěšili pověsti zvláště chvalné - zejména ne v zemích, proti nimž byla namířena jejich činnost - a když byli dopadeni, hynuli potupnou smrtí, nebo zapadli bez veškerých výhod ve vězeních. Ale vyzvědači - až na malou poměrně hrstku profesionálů, kteří sloužili každému kdo jim zaplatil a kteří opustili svého zaměstnavatele, když jim někdo zaplatil trochu lépe - sloužili vlastnímu státu. Můžeme říci že tak činili z lásky a oddanosti a ne za peníze. V jejich díle byl a snad dosud je kus idealismu. Nesporně je potřebí zařadit je do docela jiné kategorie než jejich pomahače, kteří sloužili za peníze a jen za peníze. Ti si vždy zasluhovali kromě trestů, jež na ně byly uvaleny při jejich dopadení i opovržení těch, jimž sloužili. Rédlové nezrazovali z ideologických důvodů, nesloužili žádnému programu. Jim šlo o peníze a jen o peníze. Jejich zaměstnavatelé je platili, někdy dobře a někdy špatně - za druhé světové války si nacisté dopřáli žert, že jednou takovému zrádci štědře platili falešnými anglickými bankovkami, jež si sami natiskli, - ale nikdo jim nepodal ruku, nikdo se s nimi společensky nestýkal.

Konflikty mezi národy a státy v tomto století způsobily ovšem, že se někteří političtí činitelé některých národů postavili proti státům, do nichž byly jejich národy začleněny a hledali pro tyto národy pomoc na druhé straně fronty. Čeští, italští a rumunští vlastenci se postavili proti Rakousku, Sir Roger Casement zase proti Británii, ale ač to zákoníky oněch států považovaly za zradu, nikdy to nebylo zákeřné záškodnictví zakuklenců ve službách Kremlu. Tito odpůrci neseseděli na dvou židlích, neskládali dobrovolné přísahy věrnosti, nevtírali se v důvěru vlád, proti nimž se stavěli. Nebyli to prostě zakuklení záškodníci.

Teprve se vznikem komunistické strany se objevují počátky organizovaného zrádcovství a záškodnictví ve všech možných formách. Vnitropolitický systém policejního špehování, doplněný systémem organizovaného udavačství je přenesen na mezinárodní fórum. Není země komunistického bloku, v níž by místní komunisté nesloužili Kremlu jako zrádci vlastní země a je jakousi ironií osudu, stěžují-li si sovětští bolševici na to, že komunistická Čína a její poskok Albánie organizují vyzvědačské a zrádcovské sítě v Sovětském svazu a ostatních zemích sovětského bloku, zachovávajících dosud otrockou věrnost Moskvě. Komunism uložil svým příslušníkům povinnost sloužit Kremlu proti všem i proti vlastnímu národu a jeho

zájmům. Komunisté nemají vlastní - jejich vlastní je bolševická diktatura. A té musí sloužit nejen bez odmluvy a váhání, ale také všemi prostředky, bez ohledu na přísahy a mravnost. Ne nadarmo přijali komunisté za svou mravní zásadu principy probabilismu, úskočné dvojakosti, pro ně a jejich systém typické. Od nich se těmto mravům učili nacisté a fasisté, ač je nutno doznat, že i komunisté se náležitě přiučili v tomto směru od svých občasných druhů.

Demokratický svět je postaven před velmi těžký problém. Je ochoten respektovat odchýlná mínění a uznává právo každého občana na vlastní přesvědčení. Není proto schopen pochopit, že komunism není prostým politickým názorem, jako každý jiný, ale že je to mezinárodní zločinecké spiknutí, jež nemá práva na výhody uznaných občanských svobod. Není pochyby, že opozice má a musí mít právo existovat a to svobodně existovat, ať je sebe nepříjemnější, protože ať moudrá či nemoudrá, vždy slouží svým způsobem zájmům své země a svého národa. Někdy tak činí hodně špatně, ale jistě ne úmyslně špatně. Komunistické strany a jejich vědomí a někdy i nevědomí pomocníci nemají na srdci zájem svých zemí a svých národů. Jsou jen nástroji Moskvy, loutkami, jimiž loutkáři v Kremlu pohybují podle své libosti. Pro ně neplatí žádné čestné slovo, žádná přísaha a žádné mravní předpisy normálního lidstva. To jsou pro ně jen "buržoasní" předpisy. Zrada je příkazem, protože v jejich perversní mysli zradou je právě věrnost vlastnímu národu a státu. Jít proti komunismu je proto stejnou nutností, jako proti každému zločinnému spiknutí. Vedle komunismu italská černá ruka a Maffie stejně jako chicagské gangy jsou neškodnými dětskými hrami. I profesionální zločinci mají jakýsi mravní kodex. Komunista jej postrádá.

Po skončení druhé světové války byla nacistická strana prohlášena za zločinnou společnost a členství v ní považováno za trestné. Je na čase, aby také komunistická strana byla stejně klasifikována a aby tato klasifikace byla rozšířena na souputnické organizace a jejich členstvo.

Zaslepení, kteří odpírají potlačení komunistických organizací a pro komunisty požadují všechna práva vvhrazená počestným občanům, zavírají toliko zatvrzele oči před skutečnostmi. Komunism není politickým hnutím, ale mezinárodním spiknutím a proto nemá nároku na občanská a politická práva, vyhrazená občanům, kteří uznávají základní zásady běžné morálky a kteří neslouží cizím, nepřátelským zájmům a kteří neposlouchají příkazů z nepřátelské ciziny. Spiklence a zločince a jejich pomahače se nebere do státních úřadů, jejich společnosti jsou potlačovány. Nelze proto pochopit, proč zločinecká společnost ze všech nejnebezpečnější smí nerušeně působit v zemích o jejichž zkázu a zhoubu usiluje.

Potlačení komunistické zrady je možné jen zákazem všech komunistických stran a rozeznáním všech frontových organizací a postavením všech komunistů a souputníků pod nejpřísnější dozor. "Liberální" myslí to připadá kruté a zpátečnické, ale není jiného prostředku. Nikdo nemá práva ve jménu demokracie a svobody ničit demokracii a svobodu. Chruščevovi agenti a jejich pomocníci jsou zrádci a nelze s nimi zacházet jinak než se zrádci. Je opravdu tragické, že v době, kdy je tak vážně ohrožena demokracie a svoboda, není ani ochoty ani odvahy postavit se rázně na jejich ochranu a obranu, ba že se v podivném zmatení myslí za obranu demokracie a svobody považuje obrana práva zločinného spiknutí osnovat akce proti demokracii a svobodě. Mnoho lidí, kteří chápou toto nebezpečí nepodnikají nic ze strachu, aby nebyli prohlášeni za zpátečníky. Tak zvaní pokrokaři, kteří ze zaslepenosti ochraňují zločinné spiknutí, si neuvědomují jaký osud potkal všechny "pokrokové" lidi (pokud to ovšem nebyli jen zakuklení komunisté, vystupující v přestrojení liberálů, pacifistů a pod.), když jejich země padla do rukou komunistickému spiknutí. Opravdový liberál, pacifista a socialista nebyl na tom o nic lépe, než nejzarytější "reakcionár". Důkazy o tom podává celá historie Komunistické strany Sovětského svazu i kolonií moskevského impéria. Ve vlastním zájmu, když už ne v zájmu demokracie a svobody, by měli pochopit, že je nejvyšší čas, aby obrátili. Není ovšem neděje, že by tito lidé byli ochotni se poučit. Tím větší potřeba, abychom my se nebáli být "zpátečníky". Kdo se dostal na pokraj propasti nemá pokračovat na zhoubné cestě, ale vrátit se zpátky. Ve světě, pěstujícím co Viktor Dyk nazval "pokrokem do zblbnutí", je vlastně čestné být tak zvaným zpátečníkem. Nebojme se toho označení.

R.Kopecký

* * * * *

Viktor Dyk:

UKRADENÝ DOKUMENT A ŽALOBCE,

JENŽ JE SOUDCEM.

Jarní zasedání (parlamentu) nedobře začalo; nikoli svatý, ale stranický duch vznáší se nad vodami. Ve čtvrté schůzi předložil posl.Stříbrný dokument, jenž těžce obviňuje ministerstvo republiky a staví do trapnějšího ještě světla rozhodnutí soudu volebního ve věci Perglerově, potvrzuje tím naše mínění, od prvé chvíle zdůrazňované, že není možno, aby politický soud bez náležitosti soudu

rozhodoval v prvé i konečné instanci o právech občanských. Ale místo, co by se tisk určitých stran zabýval křivdou, která se stala a kterou nemotorná obhajoba neučiní menší, zabývá se otázkou, jak dokument, jehož pravost nebyla popírána, dostal se do rukou posl. Stříbrného. Pro nás je důležitější zjištění křivdy, než zjištění způsobu, jak se to stalo. Pro nás je otázka důležitější, byl-li pravem Perglerovi vzat mandát, nežli bylo-li chování toho či onoho úředníka po stránce disciplinární vadné. *) Ale chce-li kdo i o této věci slyšet naše mínění, chceme jasně a nedvojsmyslně je říci. Nepovažujeme za přípustný postup úředníka, který dává politikům k dispozici akta úřadu. Musíme ještě více odsoudit snahu úředním tajemstvím kryti špatný čin. Zbývat úředníku, který má vědomost o činech, mravně či hmotně poškozujících republiku, pouze volba být špatným úředníkem nebo špatným občanem. Po našem názoru není nikdy odpustitelné, postaví-li šéf podřízeného úředníka před toto osudné dilemma.

Je ostatně zajímavé, že tábor levicový není tak pedantický, běží-li o to, úředními indiskrecemi odstraňovat lidi, dru Benešovi nepohodlné; že porušování důvěrnosti v takovém případě nejen neodsuzuje, ale považuje za zcela přípustné a správné. Ale není možno pohoršovat se mravně, užije-li kdo proti mně téže zbraně, které jsem užil já. Co dovoleno proti dr. Kramářovi, co dovoleno proti J. Stříbrnému, nelze náhle odsuzovat s divadelním pathosem. Jsou dokonce listy, jako dra Jaroslava Stránského, který žije z úředních indiskrecí a opatruje si je způsobem, o němž nelze předem prokázat, že by byl čestnější a mravnější než způsob dnes odsuzovaný.

A řekněme to vše o b e c n ě : zneužívání důvěrných aktů k politickým účelům, tot typická metoda celého koncernu. Ať už "Liga" k straně naší chovala se jakkoli - neměli jsme často důvod, být tímto chováním nadšeni - nelze nám než hájit zásadu, že i vůči lidem nepohodlným nutno postupovat podle obecných právních norem. Každá odchylka v tomto směru vzbuzuje pochybnost, otrásá důvěrou v právní řád a spravedlnost a považujeme za zájem demokratického a právního státu, aby ani soudnictví ani Parlamentarismus neotrásal touto důvěrou. A zrovna před rozchodem sněmovny přihodilo se něco, co musilo pobouřit každého kdo neobtěžoval svému stranictví své svědomí. Jako se ukazuje absurdností volební soud v dnešním složení, ukazuje se současně v světle nejvýš nepříznivém duch stranictví, jímž je prozrán náš Parlamentarismus. Nebylo by přece možno, aby došlo za zdravých poměrů politických k tomu, co se stalo předevčírem: k volbě dra J. Stránského do vyšetřovacího výboru, který má zkoumat odůvodněnost jeho vlastních obvinění a tím připravit rozhodnutí imunitního výboru o tom, urazil-li dr. J. Stránský posl. Stříbrného nebo ne. Jak chce kdo přesvědčit veřejnost, že

*) Případ dr. Karla Perglera. Narodil se r. 1882 v Liblíně v Čechách, s rodiči se odstěhoval r. 1890 do Ameriky, vystudoval v Chicagu práva, stal se advokátem v Iowě, byl činný literárně a žurnalisticky, během první světové války, povšechná léta válečná byl tlumočnickem československé věci vůči americké veřejnosti. Proslovl v té době sta a sta přednášek a napsal tisíce článků do amerických novin, v době, kdy Amerika nevstoupila ještě do války, odůvodňoval nutnost boje proti Rakousku-Uhersku a za úplné osamostatnění našeho národa. Za poslední dva roky války nebylo v americkém kongresu projevu, který by se nebyl opíralo některý spisek Perglerův. Připravil tak půdu pro příjezd a možnost úspěšných

ozhodnutt, na němž měi účast, žalobce, je k obviněnému spravedlivé? A neznamenají pochybnosti o spravedlivosti tohoto postupu zase přilévání oleje do ohně, který může ztrávit vzácné a k životu potřebné statky republiky? Někdy připadá diváku, jako by byl tu skrytý zájem - a vlastně už neskrývaný zájem - učinit parlament republiky sborem nenáviděným. Kdybychom opravdu byli ctitelé diktatury, mohli bychom toto šílené znehodnocování parlamentu a parlamentarismu přijímat s klidem. Nebyli jsme však jimi, nejsme jimi. Co činíme, činíme, abychom uchránili důstojnost a dobrou pověst parlamentu a republiky. Ale volbu dra Stránského do výboru, který má rozhodovat o vině posl. Stříbrného, avšak neprokázeli dr. Jar.Stránský tuto vinu, o vlastní jeho vině, považujeme za provokaci právně citících občanů republiky.

(Národní Listy 8. března 1931.)

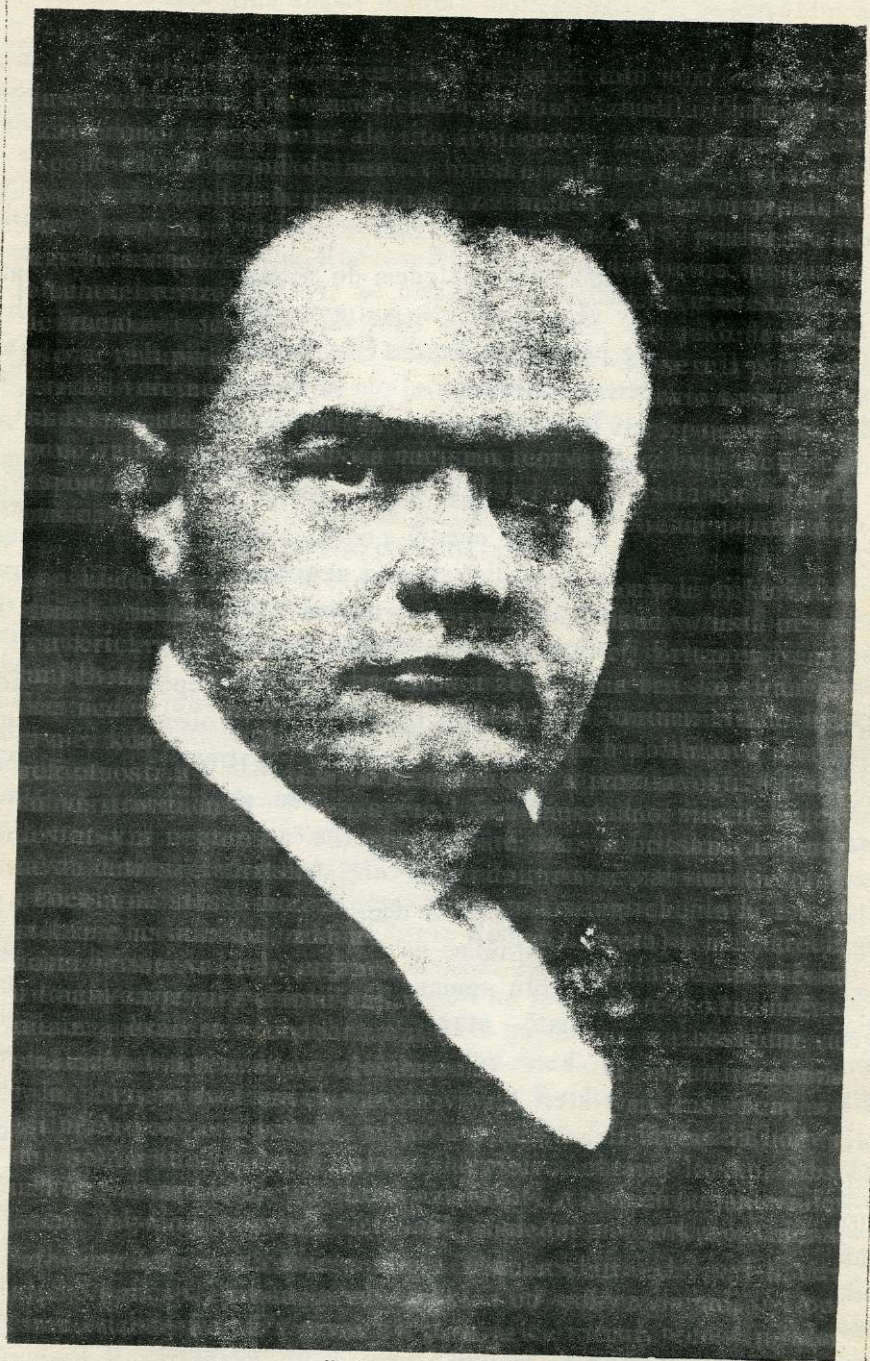
*) (Případ dr. Karla Perglera - pokračování.)

jednání dr. T.G. Masaryka s nejvyššími úřady a osobnostmi Spojených států. Po příjezdu Masarykové do Ameriky stal se dr.Pergler Masarykovým sekretářem a po oznámení republiky byl Pergler jmenován přímo presidentem zmocněncem republiky /e Washingtonu. Naším vyslancem v Americe nemohl se tehdy Pergler stát, poně-
/adž byl americkým státním příslušníkem, občanem Československé republiky se stal teprve jmenováním vyslancem republiky v Japonsku. R.1923 vystoupil z diplomatické služby pro neshody s dr.E.Benešem, v r.1929 byl zvolen poslancem Národního shromáždění, dr.Edward Beneš obává se, že by jeho vlastní posice a aspirace mohly býti ohroženy, že by eventuálně neobstál v soutěži se schopným, energickým a naprosto čestným odpůrcem, intrikami a nátlakem na podřízené úřady a úředníky (pan dr.Juraj Slávik, dnešní - z milosti Zenklovy - předseda Zenklovy Rady svob.Csl. by nám o tom snad mohl říci více) docílil, že státní občanství Československé republiky dr. Perglera proti všemu právu a rozumu nebylo uznáno a tak zvaný volební soud svým rozhodnutím - opět proti všemu právu rozumu - zbavil dr. Karla Perglera poslaneckého mandátu a dr. Edwarda Beneše >bávaného soupeře.

Znechucen intrikami a špinavostí volených prostředků, znechucen nedostatkem statečnosti a odolnosti proti těmto intrikám v tehdejším našem veřejném a politickém životě - byla tu další špinavá aféra, (univ. prof.dr.VI. Trýb z Benešova koncernu vystavil falešné a antidatované "lékařské vysvědčení" proti posl. Stříbrnému)- odešel dr. Karel Pergler opět do Spojených států, do Československé republiky se již nikdy nevrátil. V Americe před několika lety zemřel, nerehabilitován a neusmířen.

Závěrem považujeme za nutné vysvětlit, proč o případu dr. Perglera (a věcech podobných ještě dnes píšeme, bývá nám to někdy vytýkáno. Nečinili bychom tak, kdyby někteří z tehdejšího Benešova koncernu a mnozí jeho učeliví žáci ještě dnes - i mezi námi v exilu - v podobných praktikách nepokračovali.

MR.

D Ě D I C T V Í ' P O R O O S E V E L T O V I

Vracíme-li se zkoumavým pohledem do minulosti, abychom zjistili, kdo zavinil dnešní stav věcí, vynoří se automaticky v našich myslích několik jmen. Vzpomeneme především Neville Chamberlaina, jenž pošetile věřil že je možno se dohodnout s diktátory. Jsou tu Daladier s Bonnettem, kteří věřili, že lze nalézt bezpečí když se zaleze za Maginotovu linii a že proto lze opustit a zradit věrného spojence. Vidíme tupost polského ministra zahraničí Bečka, k níž se druží neprozíravost a umíněná samolibost dr. Edvarda Beneše. A známe-li pozadí poněkud důkladněji, připomeneme si zaslepenost pacifistů, socialistických i nesocialistických, kteří svými akcemi přímo dodávali odvalu Hitlerovi a přesvědčili Stalina, že je lépe se spočít s kolegou diktátorem než s "dekadentními demokratiemi".

Když došlo k válce, objevují se další viníci a spoluviníci. Vidíme Churchillovu někdy až dětinskou impulsivnost, jež ho občas svedla k ukvapeným činům tam, kde na místě byla střízlivá opatrnost. Setkáváme se s Eisenhowerovým kašičkováním a Trumanovou počáteční nevědomostí, s protibritským a protifrancouzským zaujetím amerického velvyslance u Pétainovy vlády admirála Leahyho, se stejným zaujetím amerického velvyslance v Londýně Kennedyho (otce dnešního presidenta) a Rooseveltova důvěrníka Harry Hopkinse. Narážíme na nevraživost a rivalitu politiků, diplomatů a vojenských velitelů spojeneckých států - dr. Beneš mezi nimi nefiguruje na posledním místě - stupidnost socialistů a tak zvaných pokrokových lidí všech zemí, kteří zahořeli k Sovětskému svazu láskou větší než k vlastním zemím a kteří pomáhali šířit legendu, že všechnu tíhu boje proti nacistickému Německu nese Sovětský svaz a volali proto po druhé frontě" bez ohledu na riziko a na oběti na lidských životech i v době, kdy Západ sám již bojoval na několika frontách. Nelze ovšem zapomenout na komunistickou pátou kolonu ve všech zemích světa. Počet viníků a spoluviníků se množí, ale ku podivu, jedno jméno je skoro soustavně vynecháváno z této truchlivé bilance a je uváděno jen v knihách velmi odborných. Je to jméno tehdejšího amerického presidenta Franklina D. Roosevelta, jež dosud obestírá nezasloužená gloriola velkého muže.

Tato immunita amerického presidenta z doby války překvapuje tím více, že již po léta jsou známy některé skutečnosti o jeho smyslení a mezinárodním postupu a nebylo proto nijak potřebí čekat na nedávno ve Spojených státech publikované dokumenty, jež podávají některé informace o Rooseveltově politice vůči spojencům a Sovětskému svazu a Stalinovi zvláště. Vysvětlení je ovšem docela prosté. Roosevelt byl a dosud je modlou všech "pokrokových" lidí" kteří nemají s pokrokem nic společného a všech "liberálů", kteří také nemají nic společného s liberalismem. Pod těmito uctívanými vignetami se ukrývalo a velmi často dosud ukrývá ledacos méně vábného. Truman, Rooseveltův nástupce, byl za své omyly vystaven již dávno přísné kritice, ač nemůže být nejmenších pochybností, že po svém předchůdci zdědil při jeho smrti situaci, v níž nemohl okamžitě obrátit a změnit směr. K jeho cti budiž řečeno, že chyby svého předchůdce i své vlastníbrzy poznal a že se je snažil odčinit (což vždy nebylo možné). Rozhodně se však vynasnažil v nich nepokračovat.

Roosevelt byl však až dosud ušetřen veškeré soustavné kritiky a to stejně doma jako v zahraničí. V zahraničí to lze snadno pochopit. Za války a po válce závisela Evropa až příliš na americké pomoci a nikdo nechtěl riskovat rozladění Spojených států útokem - třeba oprávněným a doloženým - na zbožňovaného jejich presidenta. Dlouhé období nepřetržité vlády demokratické strany ve Spojených státech nebylo příznivé ani domácí kritice demokratického presidenta, jenž zemřel v úřadu a po dlouhá léta byl handicapován těžkou nemocí, jež vzbuzovala k němu citové sympatie, ač měla vést k jeho odstranění. Lidé těžce nemocní nemají vésti státy, zejména ne v osudových dobách. Překvapuje ovšem, že ani republikánské mezidobí soustavnou kritiku nepřineslo. Pravda, již za časů Trumanových došlo k pronikavému obratu v americké politice a bylo zjištěno, že zejména úřad presidenta a ministerstvo zahraničí jsou prolezlé komunisty zjevnými a tajnými a jejich souputníky, kteří svou zemi buď přímo zrazovali, nebo ji zatahovali svými radami prezidentovi a jiným vládním činitelům do nerozumných a škodlivých činů. Ctitelé Roosevelta se vynasnažili co mohli, aby tomuto vyčištění zabránili. Značná část nepopularity bývalého vicepresidenta Nixona, jež jistě měla podíl na jeho těsné prohře při posledních presidentských volbách, vyplynula z jeho kampaně očistit ústřední americké úřady od komunistických vlivů. Nezdá se, že se to plně podařilo. Dosud je každá snaha odstranit souputníky z odpovědných míst hanlivě označována za "maccarthysm".

Přes to všechno jsme však mohli již po léta vědět, že obraz, vytvořený válečnou propagandou, jíž na pravdě ani na západě příliš nezáleželo, je nesprávný a nepravdivý. Již z paměti Churchillových (na neštěstí je to šest tlustých svazků, jež se proto nikdy nestanou lidovou četbou ani ve zkráceném vydání) se z opatrných formulací válečného britského ministerského předsedy, který si dával hodně pozor, aby nenarazil ve Spojených státech kritikou jejich presidentské modly, dovídáme, že Roosevelt nenáviděl de Gaullea, stejně jako byl příkře zaujat proti Británii a naproti tomu choval dětinskou, ba přímo chorobnou důvěru ve Stalina. Po Rooseveltovu

názoru, nesporné živenému jeho soupeřnickým nebo tak zvaně liberálním okolím, pro budoucí mír větším nebezpečím byla Británie a Francie než Sovětský s\az.

Někteří obhájci Rooseveltovi se snaží toto jeho zaujetí vysvětlit a omluvit nedůvěrou, jíž \ amerických myslích vzbudila Chamberlairova politika vedoucí k Mnichovu, ale lito apologetové zapomínají, že schvalovali Roosevelt vůbec někdy něco v britské politice plně, byl to právě Mnichov. Když se Chamberlain vracel z Mnichova se svým proslulým cárem papíru, který mu "zajišťoval mír pro naši generaci", poslal mu Roosevelt telegram, o němž se historikové zmiňují jen s neochotou, jestliže jsou vůbec ochotni jej zaznamenat. Proto buďž zde uvedeno jeho stručné ale nadšené znění. Je to : "Good chap." Dá se to přeložit jako "výborné", nebo "Vy jste chlapík". Americké veřejnosti se tím Roosevelt příliš nechlubil. Americké veřejné mínění Mnichov zatratilo, ale nebylo ovšem ochotno pro Československo hnout prstem. Ani později ostatně Spojené státy se nevydaly do války proti Hitlerovi a nacismu, teprve když byly přepadeny Japonci, spojenci nacistů, vstoupily do války. I na tuto stránku historie se rádo zapomíná, protože ji mnozí historikové a skoro všichni politikové zamlouvají.

Vedlo by daleko, kdybychom se zde pokoušeli zjišťovat, kde jsou historické podklady anglo-americké rivality a odkud vyrůstá nesporné zaujetí amerických vládních a politických kruhů proti Británii. Není pochyby, že ani Británie na tom není bez viny a že také na britské straně nalezneme hodně nedůvodné nevráživosti proti Spojeným státům. Nikdo by nejednal správně, kdo by chtěl věřit, že Britové a jejich politikové jsou výlupek všech ctností a zdrojem veškeré moudrosti a prozíravosti. (To se ostatně nedá věřit o žádné zemi na světě.) Není nesnadno zjistit britské chyby, nedostatky a nectnosti, ale mluvit ještě dnes o britském imperialismu je opravdu dětinské. Britský imperialism definitivně zahynul (je otázkou, zda tak docela na štěstí pro svět) válkou boersko-anglickou a britská bojechťivost (zase je otázkou, zda je to na prospěch světa) v masakrech, jež neschopní britští velitelé organisovali útoky na důkladně opevněnou německou frontu za první světové války. Mnoho, čemu je těžko rozumět v politice Británie a Francie v období mezi oběma válkami, za poslední války a po ní, nalezne vysvětlení ve zločinné neschopnosti anglo-francouzských generálů, kteří výkvět svých národů vyvraždili svými zaslepenými útoky na nejsilnější posice nepřítelů, místo aby se snažili útočit na body nejslabší a aby šetřili lidským materiálem. Odepřeli zachránit Rusko, Srbsko a Rumunsko, aby mohli plýtvat lidskými životy a válečným materiálem na tak zvaném "hlavním bojišti". Alespoň poslední polemiky o vojenském umu polního maršála lorda Haiga tuto věc dokreslují. Ale, byli-li od boersko-anglické války v Británii prudký odklon od války výbojné, byl od masakrů na francouzské frontě v první světové válce stejně prudký příklon k pacifismu docela nerozumnému a škodlivému.

Sklon k protibritskému zaujetí v amerických vládních kruzích - jako v britských k zaujetí protiamerickému - tu byl a rivalita mezi zemí, jež se

stávala první velmocí světa a zemí, jež přestávala být první velmocí na světě byla pochopitelná a snad i přirozená. Ale když už se obě staly partnery ve válce, dalo se očekávat, že animosita bude utlumená. Zákon o "půjčce a pronájmu", ač ne tak dobročinný jak na oko vypadal, zdál se tomu naznačovat. Bratrství ve zbrani se zdálo to zpečetovat. To se však nehodilo mnohým vlivným lidem. Souputníci a zjevní komunisté v Rooseveltově okolí a různí konjunkturální a oportunističtí našeptávači - mezi nimi byl i "velký odborník" na záležitosti Sovětského svazu dr. Beneš - živili záměrně nedůvěru Roosevelta a americké veřejnosti k Británii, Francii a ostatním spojencům a přehnanou víru ve velkého vlastence a demokrata Stalina.

Při každém mezinárodním jednání se Roosevelt stavěl na stranu Stalinovu proti Churchillovi, jenž po počátečním ukvapeném nadšení pro nového spojence začal chápat, že tu jde o vyhánění čerta ďáblem, že Západ, až porazí Hitlera, bude mít co činit se Stalinem. Roosevelt vetoval Churchillovu snahu podniknout útok na Balkán a tak se dostat vojensky do střední a východní Evropy dříve než Stalin. Roosevelt také velmi ochotně přistoupil na rozdělení Evropy na zájmové sféry, na sovětskou anexi značné části Polska a - jak dokazují právě uveřejněné americké dokumenty - i na anexi Litvy, Lotyšska a Estonska. Nechtěl jen aby se o tom mluvilo veřejně, protože by mu to bylo škodilo o volbách. V Americe je totiž mnoho voličů litevského, lotyšského a estonského původu, stejně jako mnoho voličů původu polského.

Roosevelt se - jak patrně z těchto dokumentů - opětovně snažil se Stalinem sejít se bez Churchilla. Byl-li Stalin od samého počátku náročivý stal se neústupným, když viděl, že v Rooseveltovi má mocného a vlastně rozhodujícího spojence v druhém táboře.

Nemůže býti pochybnosti o tom, že vydání střední a východní Evropy Sovětskému svazu je především zaviněno Rooseveltem a jeho okolím. Jeho vinou - na níž mají ovšem podíl i jiní západní státníci, kteří však na svou omluvu mohou uvést, že převaha Spojených států v jejich poradách byla dominující a že se bez vážného nebezpečí nemohli postavit na odpor veřejně - je dnešní postavení Berlína, jež již po mnoho let vrhá nebezpečné stíny na situaci a letos znova a zvláště důrazně. Za to bývají zpravidla viněni Truman a Eisenhower, ale oba našli situaci vytvořenou již Rooseveltem. Všechny trumfy byly již ve Stalinových rukou.

Historie války a poválečného vývoje nebude nikdy úplná a ocenění činitelů velkého válečného a politického dění doby válečné i poválečné nebude nikdy přesné a úplné a proto ne správné, pokud nebude známo mnohem více o podrobnostech Rooseveltovy politiky. Má to svou důležitost pro historii, jež usilujíc o správné a pravdivé poznání je pro nedostatek pramenů vystavena nebezpečí, že někoho nespravedlivě odsoudí a jiného neoprávněně glorifikuje, že prostě podá pokřivený obraz. Snad ještě důležitější to je pro správné posouzení přítomnosti a pro stanovení plánů pro budoucnost. Garnitura, jež obklopovala presidenta Roosevelta hraje i nadále významnou úlohu ve veřejném životě Spojených států a ne jeden z někdejších

ších rádců Rooseveltových je i dnes v okolí dnešního presidenta. A mezi nimi je mnoho těch, kteří svou veřejnou posici vděčí spolupráci se zrádci a popletenci nebo jejich obhajobou. U nejednoho jsme nuceni pochybovat o jejich oddanosti státu nebo o jejich soudnosti a prozíravosti.

Na dnešním stavu věci mnoho zavinilo, že státníci, postavení před obtížná a často velmi nepříjemná osudová rozhodnutí, neměli v "zájmu společenkové solidarity" odvalu zpravit své národy o tom, jak se věci skutečně mají. Veřejnost ve všech západních zemích si činila nesprávné a pokřivené představy o cílech válčících států, ale také i o ušlechtilosti a nezištnosti jejich záměrů. V této víře, plynoucí z idealisování lidí a zemí docela neidealistických a neideálních měl původ zase zpětný tlak na vůdčí činitele států, kteří - jestliže se snad nakonec chtěli postavit na odpor úplné zradě ideálů, za něž miliony trpěly a umíraly a chtěli snad zabránit hrozícímu nebezpečí - nemohli již nalézt podporu u svých národů, zaslepených ilusemi, jež v nich právě oni vzbudili a soustavně živili. Nechtěly-li národy západního bloku na konci války uvěřit v ohavnost bolševického režimu a Stalinovu zvláště, má na tom zásluhu nejen činnost komunistů a jejich souputníků, ale také nemoudrých a nestatečných státníků, kteří tak dlouho kázali svým národům o "liberalisaci" a "demokratisaci" Sovětského svazu a kteří ze "strýce Joe" udělali zrovna otcovsky bodrou figuru. Západní státníci byli nejučinnějšími propagandisty Kremlu, jejich dílo jim pak samo podráželo nohy u jejich národů.

Odchýlení se od pravdy a strach z ní je snad nejdůležitějším činitelem proč se svět dostal tam, kde dnes je. Dodnes je nám tato pravda zatajována. Dodnes jsme se nedozvěděli plnou pravdu o Rooseveltovi a jeho okolí, ač bylo povinností státníků jiných zemí a zejména ovšem amerických státníků i historiků, říci ji na plná ústa. Mlčením, šířením nepravdivých ilusí se stali spoluviníky, zatajováním pravdy překážejí poznání chyb, jež se staly. Pravda není abstraktní vyražení, soukromý přepych profesionálních historiků. Hledat pravdu, mluvit pravdu a žít podle ní je důležitější než co jiného. V době zbožnění cest do vesmíru a techniky vůbec, stejně jako obecného oportunistu, je zvláště důležité si uvědomit, že se bez poznání pravdy nikam nedostaneme.

HISTORICUS.

* * * * *

Iniciativa v politice je výrazem chuti k životu, schopnosti a vůle k němu. Strany a politikové bez iniciativy jsou jako stromy, které nekvetou - jak pak by mohly přinést ovoce ?

(Prof.dr. Josef Macek v "Naší době", roč.44.
r. 1937.)

* * *

Poznámky k dnešní německé literatuře.

III.

Než přejdu k politické literatuře musím předeslat malou poznámku. Několik známých z Německa mi vytklo v dopisech, že jsem vynechal tu či onu důležitou knihu. Nepochybuji, že mají pravdu. Nepředstíral jsem ani že jsem četl všechno, co bylo v Německu od skončení války napsáno (je ostatně někdo kdo by to mohl o sobě tvrdit?) ani úmysl psát autoritativní zhodnocení německé literatury jako celku. Pokusil jsem se pouze zachytit dojem z četby. Vyjmenoval jsem knihy, jež bud mám ve své knihovně nebo jejichž názvy jsem si z toho či onoho důvodu zapamatoval nebo zaznamenal. Četl jsem ovšem více knih, ale u nejedné z nich mi vypadl z paměti buď její název nebo jméno autora. Ale ani kdybych měl podrobnější záznamy, nebyl by můj referát jiný - píši o dojmu, který mám z německé literatury a ten je čerpán z knih, jež si pamatuji i z těch, na něž jsem zapomněl.

Z čistě politické literatury mi přišlo do ruky několik knih a brožur čpících nacismem, jako na příklad "Die Deutschen Trtimpfe". Autora si nepamatuji, ale myslím, že vyšla v témže nakladatelství jako sbírka "Landser", o níž jsem se zmínil v předchozí kapitole. Naproti tomu jsem četl jednu pozoruhodnou malou knížečku, obsahující řeč (nebo řeči), jež pronesl profesor (tehdy ještě německý prezident) Heuss. Profesora Heusse jsem mezi představiteli Německa kulturního považoval vždy za jednoho z nejlepších. Jeho knížečku jsem vzal do ruky s nadějí i s obavami. A byl jsem velmi potěšen, že i po odstupu let mohu k němu chovat stejnou úctu. Kdyby bylo bývalo v Německu více takových hlasů, mohlo být lépe a bude-li v dnešním Německu více takových hlasů, může alespoň budoucnost býti lepší. Ale neodvažuji se předpovědět, zvítězí-li Německo Heussovo nad duchovními dědici Adolfa Hitlera.

Z pochopitelných důvodů jsem věnoval pozornost především publikacím našich někdejších německých spoluobčanů. Při značném počtu zjevných a zakuklených nacistů, kteří od nás přišli do Německa, nemůže ani trochu překvapit, že velická část této literatury sestává z odporných hanoписů, plných nenávisti k Čecům a Československu. Hojná jsou líčení ukrutností, napáchaných Čechy na Němcích, k čemuž se pojí líčení bezpráví, páchaných na Němcích v Československé republice. Některá z těchto

líčení mají ráz reportážní, nebo beletristický. Sem patří na příklad zrovna sadistický román "Prager Totentanz", který napsala autorka, kryjící se pod jménem Olga Baranyi. Tato autorka zřejmě střídá své národnosti. Jako "Češka" byla zaměstnána v rozhlasu Svobodné Evropy v Mnichově a jako Němka rozhlas ten hanobila, stejně jako hanobí a ostouzí Čechy a Československo. Němcům tuto akvisici nikdo závidět nebude, ač jim sotva bude prospěšná.

Hojná jsou líčení ukrutností, napáchaných při vypuzení německých vojsk z území Československé republiky a za pozdějšího nuceného vyhoštění Němců z československého území. Některá jsou velmi štavnatá, jiná se snaží o poněkud mírnější styl. Je tu zejména t.zv. Bílá kniha, jíž vydal "Arbeitsgemeinschaft zur Wahrung Sudetendeutscher Interessen" (Dokumente zur Austreibung der Sudetendeutschen), jež vyšla také v jinojazyčných překladech. Vedle toho je tu oficiální "Die Vertreibung der Deutschen Bevölkerung aus der Tschechoslowakei", vydaná Spolkovým ministerstvem pro vyhoštěnce, uprchlíky a válečné poškozence. Obojí obsahují subjektivní líčení osudů jednotlivců i skupin jednotlivců, jejichž pravdivost není nikde ověřena, ač není potřebí soudit, že značná část jejich obsahu není pravdivá. Vedle těchto souborných líčení jsou zde ještě mnohá drobnější, nestejně úrovně. Nenávistných bude patrně většina.

Budiž zde hned uvedeno, že jen člověk opravdu špatný a bez smyslu pro mravnost a lidskost by mohl obhajovat summárnost odsunu a zejména pak metody, jimiž byl proveden. Na české straně také ani v dobách vzrůstajících vášní a za potlačení svobody projevu za předúnorové lidové demokracie nechybělo lidí, kteří tuto akci a způsob jejího provedení považovali za skvrnu na české národní cti. Nikdo nemůže obhajovat co napáchal režim nastolený v Košicích pod patronancí a nátlakem Sovětského svazu. Ale každý kritický pozorovatel musí přiznat, že není-li omluvou je alespoň vysvětlením co předcházelo, stejně jako musí uznat, co naši němečtí kritikové nejsou ochotni připustit, že Košický režim vnucený národu cizími bajonety není reprezentativní pro národ a že se dopouštěl také stejně hrozných křivd a ukrutností na Češích. Nejednen z nich by byl dal přednost odsunu před pobytem v Jáchymově a podobných "výchovných" institucích. Němci se vždy velmi pohoršují, nerozlišuje-li se mezi nimi a nacisty. Měli by tedy toto rozlišení sami provádět a rozlišovat mezi Čechy a Košičany. Konečně Hitlera si Němci v Říši zvolili a do Československa svobodně povolali, kdežto Košičany dosadila sovětská armáda. To však není jediným příkladem, kdy v německé literatuře nalezneme dvojí měřítko.

V Německu vyšlo v německé řeči i v cizojazyčných překladech mnoho knih o tom, čím vším se Češi ve skutečnosti nebo jen domněle provinili

na Němcích. Nenarazil jsem dosud na knihu, jež by Němcům pověděla něco o tom, čím se provinili na českém národu. Je-li snad taková kniha, budu všem svým kritikům z Německa velmi vděčen, jestliže mne na ni upozorní. Protože jsem ji hledal, obávám se, že se mi této informace nedostane.

Ovšem, všechny knihy o odsunu nepatří do stejné kategorie. Asi před desíti roky vydal Göttinger Arbeitskreis "Dokumente der Menschlichkeit", knížku, jež vyšla Laké v anglickém překladu. Ta zaznamenává vděčně lidskost jednotlivců i skupin jednotlivců, osvědčenou vůči Němcům v odsunu a naznačuje také, že tito lidé často riskovali velmi značně, když nepodlehli úřednímu nátlaku a rozvášnění, vybičovanému komunisty a jejich pomocníky. Těžko říci, jakému rozšíření se tato kniha těší v Německu. Nebývá citována, když se mluví a píše o odsunu. Ale připomínám ji zde, jako jsem ji vřele uvítal při jejím vyjití. Je tu také pražský deník herečky Margarete Schellové, psaný lidsky a s citem a rozvahou. Pokud se však mohu upamatovat, byla "vlastenečtější" část německého tisku tímto zápisníkem pohoršena a zepsula autorku a vydavatele, protože spis je málo protičeský.

O poměru česko-německém, o někdejší monarchii, o postavení českého státu v "německé říši" (pro naše Němce české státní právo neplatí a Čechy jsou pro ně vždy jen provincií německé říše), o dějinách a významu "sudetských" Němců vyšlo mnoho knih a jejich studium by bylo záslužné i když ne právě povznášející a naplňující velkými nadějami do budoucna. Pozoruhodným znakem všech těchto knih - od hanopisů až k pokusům o seriosnější stanovisko - je naprostá neschopnost či neochota autorů pochopit, že problém má stránku nejen německou, ale i českou. Nenašel jsem jednoho autora, který by se byl pokusil vyložit svým německým krajanům objektivně české stanovisko a důvody pro ně, i když by s ním třeba nesouhlasil a věcně polemisoval. Tu a tam se nalezne kniha, jejíž autor je ochoten připustit, že se také Němci dopustili nějakých chyb, ale ani takový autor nenajde dost odvahy nebo objektivity doznat kolik jich bylo a v čem spočívaly. Naproti tomu každá česká chyba je zaznamenána a zveličována a nejedna je přibájena.

Marně bychom na příklad hledali autora, který by měl odvalu doznat že je nepoctivé používat z propagandistických účelů vymyšleného nepravdivého označení "Sudeten Deutschland" nebo "Sudetenland". V neinformované zahraniční veřejnosti to má patrně vzbudit dojem, že tu jde o souvislé nějaké území jako jsou na příklad Čechy, Morava nebo třeba Lucembursko, Wales a pod. Tento nepoctivý název má zastřít skutečnost, že tu jde o pás kolem hranic, národnostně promíšený a na mnoha místech přervaný. Takový "Göttinger Arbeitskreis", nesporně se snažící o objektivnost

a slušnost, otiskuje na příklad důsledně ve svých publikacích "národopisnou mapu" českých zemí. Území označované jako "Sudetenland" je zde zakresleno jako jednotné uzavřené území, bez českých enkláv, ale naproti tomu na českém území, patřičně zmenšeném, jsou zakresleny dvě německé enklávy, jedna v Čechách a jedna na Moravě. Když takto postupuje instituce tak slušná, jako je "GSttinger Arbeitskreis", co lze očekávat od nakladatelství a institucí méně slušných?

Není pochyby, že jsou zde autoři, kteří se snaží o objektivitu i když se jim to docela nedaří, protože nejsou schopni uznat, že také Češi mají právo na své tradiční území a že německá menšina v českém státě má právo ne na výsady, ale na spravedlnost. Každý národ může mít menšiny v jiném státě, jen ten německý ne, to je téze, jež je pro Němce tak samozřejmá, že ten, kdo se chce spokojit s hranicemi Říše z r. 1937 je odsuzován, zejména našimi někdejšími krajany jako stoupenec "malého Německa". I po dvou prohraných válkách má mít Německo nejen co mělo před nimi, ale také to, co vyzískal Hitler. Včetně Rakouska a pohraničního území Čech a Moravy. A ovšem zbytek českých zemí má být začleněn buď do Říše, nebo do její náhražky jakési federace pod německým vedením. Může-li co kompromitovat myšlenku Sjednocených států evropských, je to tato propaganda.

Na neštěstí i autoři jako dr. Rabi, dr. Hans Schmid-Egger, dr. Wilhelm Turnwald a jiní se zastavili na poloviční cestě, ale budiž jim připsáno ku cti, že se dostali alespoň na polovinu cesty k plné objektivitě. O některých jejich publikacích jsme psali, o některých se zmíníme příležitostně.

Své předpojatosti se nedovedou zhostit ani autoři, kteří se jinak opravdu snaží o slušnost, střízlivost a objektivitu jako na příklad skupina okolo "Ackermann Gemeinde", s níž patrně by se nejspíše dalo rozumně mluvit. V zajímavé sbírce studií "Umbruch in Mitteleurope" nalezneme na příklad v úvaze dr. Ernsta Nittera zajímavou závěrečnou pasáž, v níž autor zřejmě se souhlasem cituje slova někdejšího henleinovského poslance Ernsta Kundta vyřčená 1946 v československém vězení. Kundt soudí, že "naším neštěstím byl na jedné straně Beneš a na druhé straně K.H. Frank s Hitlerem v pozadí".

Není pochyby, že dr. Edward Beneš byl žalostně špatný státník i politik a také ne právě dobrý člověk. Ale i jeho odpůrce - patřím k nim ne od včerejška - musí doznat, že Beneš chtěl opravdu smíř s našimi Němci a že ještě po Mnichovu i za války, pokud se nedostal úplně pod vliv komunistů a Sovětského svazu, snažil se o dohodu s nimi a jen přehnanost nároků některých německých exilních politiků zmařila dohodu, jež snad mohla překazit Benešovo zaslepené zapojení se na Sovětský svaz. Ale, ať bylo jakkoliv, Beneše nelze srovnávat s K.H. Frankem a Adolfem Hitlerem.

Kdo to nechápe, doznává, že je docela neschopen poznat, že i špatnost má své stupně a že s nacisty na této straně železné opony nikdo nemůže ve špatnosti konkurovat.

Souhrnem nutno říci, že pohled na německou literaturu je neutěšený. Operuje pojmy jako je sebeurčení národů - pokud to prospívá Němcům, historickým právem - pokud je příznivé Němcům, vypočítává s přehnanou pýchou - a často velmi nepravdivě - co všechno Němci dali světu a zejména nám, aniž by byla ochotna připustit, že také svět dal ledacos Němcům. (Po této stránce je na příklad docela typický sborník německých universitních profesorů z Československa, vydaný před několika lety.) Prostě, na německé straně jsou jen aktiva, na české straně jen passiva. X to ne jen na české straně. Z četby německé literatury nabudeme nutně dojem, že celý svět za všech dob nedělal nic jiného, než že Německu a Němcům krutě křivdil. Jen na jejich straně je pravda a právo. Mnichov platí, protože je to mezinárodní ujednání, ale Versailles a Postupim neplatí, protože to jsou diktáty. Diktát je zřejmě přípustný a právně závazný, je-li to německý diktát. Je-li namířen proti Němcům, neplatí.

Ve všech národech světa nalezneme stupidní šovinisty, stejně jako lidi s dvojitou morálkou. Děsivé však je, že v Německu je jich tak mnoho, že se zdají tvořit většinu, jež docela zastihuje a přehlušuje slušnější menšinu. Dokonce i u autorů, kteří se snaží být slušní a poctiví, narazíme na tuto opravdu skličující dvojakost.

Hledal jsem v německých knihách odpověď na otázku životní důležitosti. Chtěl jsem dojít poučení jakou cestou půjde Německo. Odpověď, kterou jsem získal je neutěšená - byl bych v pokušení opakovat úsudek Němce H81derlina o Německu. Chci se však utěšovat nadějí - možná že velmi klamnou - že jsem se podíval na nesprávný úsek německé literatury a že mne můj zájem o někdejší německé krajany odvedl od zájmu o ty, kteří nebyli vyhoštěni z Československa a z Polska a které dvě válečné katastrofy a všechno co způsobily učinily přístupnějšími poučení. Doufejme, že tomu tak je, ale nespolehejme se na to.

CRITICUS.

* * * *

Spravedlivá humanita, nepodléhající sveřepému sobectví, byla vůdci ideou našich dějin ode dávna a zápasili jsme vždy především o právo vlastní, nikoliv proti právu druhých. Právem naším jest zajisté, aby krásný svazek našich pozeňaných krajů až k vrcholům her hraničných byl jedinou nedělitelnou vlastí, jejíž žádná část nesmí být Čechovi cizinou. V tom ohledu neznáme žádné "Deutsch-

(Dokončení na str. 121.)

VRÁNA K VRÁNĚ SEDÁ

V úvodním článku "ZRÁDCI MEZI NÁMI" píšeme o nové kategorii vnitřních nepřátel a o tom, že značnou část jich tvoří lidé, kteří si ani nejsou vědomi, že slouží světovému komunismu a jeho imperialismu.

Časopis "SVĚDECTVÍ", byt by jen propagací tak zvané "aktivní koexistence" infiltraci komunismu a tím i světovému komunismu a jeho imperialismu nesporně slouží. Není důvodu k pochybnostem, zda mu slouží vědomě a přes velkou metečnost naší exilové veřejnosti přec jen udivuje skutečnost, že mezi členy redakční rady tohoto prokomunistického časopisu jsou členové Zenklovy t.zv.Rady svobodného Československa.

V posledním čísle "SVĚDECTVÍ" (roč.IV, číslo 14 - léto 1961) zařazuje se mezi služebníky komunismu také pan dr.Ivan Gadourek, profesor sociologie holandské university v Groningen. Zařazuje se mezi služebníky komunismu vystupující v časopise "SVĚDECTVÍ" článkem "PLOD KOEXISTENCE" a je-li snad ještě možno v případě Gadourkově uvažovat o tom, zda je si toho vědom či nikoli, jsou veškeré pochybnosti zcela nadbytečné v případě služeb komunismu provozovaných dr. Jiří Kolajou, chvále jehož knihy a činnosti dr.Gadourek svůj článek ve "SVĚDECTVÍ" věnoval.

Případ dr.Kolaji je našemu exilu znám. Modrá revue svého času vydáním veřejné výzvy varovala exil před dr.Kolajou, varovala před jeho činností pro komunismus. Knihu, kterou dr. Kolaja v r.1960 vydal a o níž a jejím autoru dr.Gadourek ve "SVĚDECTVÍ" pochvalně píše, ponechme zatím stranou, povšimněme si však několika bodů v Gadourkově pojednání o nich.

Prof.dr.Gadourek na příklad píše, že "jeho kniha je dítkem kombinace mnoha činitelů, které dr.Kolaja ve své osobě spojil a v šťastné chvíli využil". Jeden z těchto činitelů vymezuje dr.Gadourek slovy "že se mu (dr. Kolajovi), p ř i s p í v a t e l i d o e x u l a n t s k ý c h č a s o p i s ů, podařilo legálně navštívit Československo a vrátit se do Spojených států". Když ne pan dr.Gadourek, tedy my musíme konstatovat, že již sama skutečnost, že dr. Kolaja, politický prý uprchlík, může volně cestovat do komunistického Československa a opět volně se z něho vracet na Západ, je dostatečným důkazem, že dr. Kolaja pracuje pro komunismus a je ve službách komunistů. Konstatování dr. Gadourka.že dr.Kolaja je přispívatelem do exulantských časopisů, by se bylo navíc obrátilo, neboť s dobrým svědomím bychom mohli tvrdit, že ani SVĚDECTVÍ ani TRIBUNA, kam dr.Kolaja přispívá, časopisy exulantskými nejsou, kdyby nám to nebyla pokazila pana Antonína Vlacha SKLIZEN, která se k propagaci Kolajovy prokomunistické Činnosti svého času také propůjčila. Ani tyto úvahy nebudeme však rozvádět, abychom mohli dále sledovat jak pan dr.Kolaja pro komunismus pracuje a jak pan dr.Gadourek tuto činnost dr.Kolaji obdivuje a s ní souhlasí.

Dr.Gadourek v článku o knize Kolajově píše, že dr. Kolaja v létě 1957 obdržel povolení ministerstva lehkého průmyslu komunistického režimu v Polsku k studiu výrobních podmínek v textilní továrně v Lodži. Dva měsíce prodlel prý

dr.Kolaja mezi komunistickými dělníky, "diskutoval s nimi při cigaretě v kantinách či na pracovišti, navštěvoval je doma, účastnil se schůzí", vše s povolením komunistického režimu, kterého povolení obdržel především prý proto, že "polské komunistické úřady daly svolení ke studiu skupinových činitelů, které brzdí produktivitu práce". A jak dr.Gaďourek dále píše "autor (dr.Kolaja) se mimochodem zmiňuje, že výzkum, který na tomto poli začal, nepřinesl valných výsledků, a že se proto rozhodl přesunout své badání na jiné pole", je celkem vedlejší, zda činnost dr.Kolaji pro komunistický režim jím vykonávaná přinesla výsledky valné či méně valné, je celkem vedlejší, zda dr.Kolaja valnost výsledků své činnosti pro komunismus přiznává či popírá, od pana dr.Gaďourka také netřeba žádat víc. Stačí snad, přečteme-li si pozorně, co pan dr.Gaďourek o Kolajově knize říká dále: "... výzkum, který na tomto poli začal, nepřinesl valných výsledků a proto se rozhodl přesunout své badání na jiné pole, o němž pak (vlastně výlučně) celá kniha pojednává. Nedočítáme se" (píše pan dr.Gaďourek), "zda polské (komunistické) úřady daly i k této změně svolení; zdá se nám (dr. Gaďourkovi! nepravděpodobné, že tekst studie, vydané americkou universitou, prošel ohněm komunistické kritiky. To vše zvyšuje pochyby, zda knihy podobného druhu můžeme očekávat i v budoucnu; ale také, na druhé straně, přispívá k jedinečnosti studie". A je to stále ještě pan dr.Gaďourek, profesor sociologie na holandské universitě - nikoliv na komunistické universitě někde za železnou oponou, který pokračuje: "V případě, že naše pochyby o trvalé koexistenci americké sociologie ve službách polského komunistického ministerstva se ukáží správné, bude třeba tohoto stavu věci litovat".

K tomu snad již není třeba ničeho dodávat.

Pro nás, v Holandsku žijící protikomunistické exulanty má ovšem ještě jakýsi význam skutečnost, že jedině zásluhou neoprávněného vměšování se do našich politických záležitostí Zenklova zástupce pro Holandsko Holandana pana W.Valka umožněno bylo, že tentýž pan dr.Gaďourek byl slavnostním řečníkem o T.G.Masarykovi na projevu pořádaném letošního roku Valk-Remešovým spolkem zenklistů usedlých v Holandsku. Byl to Holandán pan W.Valk, který se o to zasloužil tím, že zdejší zenkiisty zformoval do spolku nazvaného honosně, naprosto však nepravdivě a neprávem "Komité svobodných Čechoslováků v Holandsku" a byl to pan W.Valk, který pro spolek ten vybral předsedu pana dr.Karla Remeše, přítele pana dr.Gaďourka a obdivovatele jeho činnosti.

V boji o očistu našeho exilu považujeme za naše právo i povinnost tyto skutečnosti neustále objasňovat a připomínat.

J. Beran

KOMUNISTICKÁ TEORIE A PRAKSE.

V Austrálii vydávaný "Hlas domova" uveřejnil na první straně (čís. 10. z 15. května 1961) tento citát z "Demokratického manifestu" Ferdinanda Peroutky: "Jak jsme se rozešli s komunismem? Ne proto, že jsme četli staré komunistické knihy a že se nám z duše protivila jejich teorie. Neboť kdo by se stavěl proti sociální spravedlnosti? Avšak když komunismus přišel, ihned se začala rozmáhat podlost, která nebyla obsažena \ teorií. Byla to podlost, která vychází z vášnivě vůle k moci, nedržená žádnou zábranou. Bylo nám řečeno, že komunismus je humanistický. Byl to humanismus na každém kroku provázený krutostí. Svoboda prý přišla, ale nebylo vidět nic jiného než nesvobodu."

Četl jsem tento citát několikrát a nemohl jsem věřit svému zraku. Je vůbec možné, že něco takového napsal politický uprchlík a žurnalista k tomu a dokonce člověk, který má význačnou pozici v rozhlase Svobodná Evropa? A jak je vůbec možné, že takový citát otiskne exulantský časopis a to na první straně na čelném místě, kde se uveřejňují závažné projevy, se kterými redakce souhlasí a jež chce propagovat.

Každému přece musí býti jasné, že rozejít se mohu s nějakým politickým směrem jedině tehdy, když jsem jej před tím zastával a s ním souhlasil. Jinak by nebylo možné mluvit o rozchodu vůbec. Náš odchod z vlasti tedy nebyl nějakým rozchodem s komunismem nýbrž útekem z otroctví, které bylo a které je jen logickým důsledkem komunistických teorií. My jsme tuto praxi znali a výsledky jsme předvíдали. Náš útek nebyl tedy projevem nějakého zklamání nad tím, že by ti bolševici byli onu komunistickou "humanistickou" teorií hanebně znetvořili.

Logickým výkladem Peroutkova citátu dospějeme k tomu, že Peroutka ztotožňuje komunismus se sociální spravedlností, aspoň tu komunistickou teorií. A ta praxe byla tedy těmi podlými lidmi zpackána. Normálním důsledkem těchto úvah by tedy bylo, že by se měl učinit nový pokus o lepší uskutečňování té komunistické sociální "spravedlnosti" v praxi. Toto ovšem již není boj proti komunismu, to je jasné propagování komunismu. Teď by nás již jen zajímalo, zdali takové věci Ferdinand Peroutka hlásá národu doma rozhlasem Svobodná Evropa a to za americké dolary, které byly věnovány na boj proti komunismu a ne na jeho propagaci.

S.

FERDINAND PEROUTKA PAPEŽEM

pakliže jeho "DEMOKRATICKÝ MANIFEST" je manifestem demokracie. Sudte sami. Přetiskneme některé jeho citáty a věřme, že se ujme někdo ještě práce podrobněji Peroutkův manifest rozebrat i když může být sporné zda onen manifest za to vůbec stojí.

Nuže, pan Ferdinand Peroutka říká:

"Imunita, jíž komunismus požíval pod záštitou socialistické myšlenky, nebyla zcela zasloužena. Na jedné straně v komunismu je mnohem více než v socialismu na druhé straně je v něm mnohem méně!" (str.45.)

"Komunismus by byl na sebe vzal jiné formy, kdyby poprvé jako vládní a hospodářský systém nebyl býval uskutečněn v Rusku. Lidstvo nyní čelí pozdním následkům jedné situace v jedné zemi a jednom čase. Komunismus by se byl vyvíjel jinak, kdyby:"

"___:kdyby nebyl vznikl v zemi bez demokratických tradic, ... kdyby byl vznikl jako vláda většiny, ... kdyby nebyl vznikl v zemi lidnaté, kde snadněji se plýtvá lidským životem, ... kdyby nebyl vznikl jako dílo profesionálních revolucionářů. Avšak není zatím jiného komunismu." (str. 53. a 54.)

"Mládí demokratického hnutí! ožívá za železnou oponou. ... rodí se nová demokracie s vroucností zase mladého hnutí." (str. 134. a 135.)

"Působí, v historii vždy obsažené, tendence k obnově rovnováhy, kde byla porušena, a dialektický děj je v plném proudu. Pro revoluční skupinu je otázkou, zda její policie má dost síly, aby zastavila působnost dialektického zákona, nebo zda bude třeba nejdříve jít kus cesty s proudem a potom ho oklamat. Nebo: počestně se proměnit." (str. 136.)

"Demokracie přichází, když demokratická společnost byla vytvořena. V sovětské říši dělnictvo má zájem na demokracii." (str. 146.)

"Demokracie a svoboda přijmou i ono vítězství, které vyplyne z proměny komunismu." (str. 142.)

a našim "lidovým demokratům" z Košic bude pak k úplné spokojenosti dostačovat opět lidová demokracie či "národní" komunismus nebo jaké jiné jméno tomu svému o stupínek růžovějšímu rudému teroru a rnoru budou ochotni dat. Není tajemstvím, že by ani nechtěli a naopak sami bránili, aby nějaký další stupínek je v jejich rudém panství neohrozil.

J. Beran

* * * * *

27. června 1961.

Kedakco " 31ue lievue
J-ostbox 98,
RCT?EiiLA*, Ho 11 and .

K rukám p. Dr. J. Berana, předsedy redakční rady.

»

Ve Vašem časopise č. ročník VII do-
pustil se pisatel článku uveřejněného pod titulkem
"Nový Domov" zřizuje pobočku v rudé Praze" nezodpověd-
ného nařčení našeho předsedy br. P.V. Havlíka. Teprve
po obdržení letáku, vydaného IV. V. 1-61 p. V. Vostře-
zem v liamiltonu, dostává se nám plného vysvětlení celé
záležitosti.

Jsme přesvědčeni, že zaží zinahou jest
udržeti si "Blue iievue" nazávislým časopisem a překrou-
cení článku br. Havlíka v jeho komentaci bylo zaviněno
pouze nezodpovědným dopisovatelem, majícím na mysli ji-
né zájmy než; jednotu demoiirafcických Čechoslováků za hra-
nicemi.

Žádáme Vás protoA těchto důvodů, o uveřej-
nění níže uvedeného prohlášení těchto členů ředitelské
rady Masaryk Hemorial Institutu ve Vašem příštím čísle»

oÍtiÁ fa/r A^U^tóUíw/
" ; -y / /rontě dobře známá a oceňována. Proto se tě-
-fl^ - z z r ^l -naSí plné důvěře."

"ředitelské rada Mar aryk ilenorial Institutu
odmítá jednomyslně útoky na br. P.V. Havlí-
ka ve spojitosti s Jeho činností a články
v Novém Domově, zejména pak komentář k je-
 článku, uveřejněný v "Modré Revue" pod
nadpisem "Nový Domov zřizuje pobočku v ru-
dé Praze", ve kterém smysl jeho článku byl
překroucen a zneužit. Spolkové, sociální a
veřejná činnost br. P.V. Havlíka je v To-
rontě dobře známá a oceňována. Proto se tě-
-naSí plné důvěře."

/]A) P i. U' / L ředitelské rada
/ ÍL-vLčtisl, Tt^/u -L^Masaryk uemo
ředitel Masaryk Memorial Institute Inc.,

XzV (^Vr^Et^V^V^
f r -

y .

Ř E K L I S I O T O .

Na předchozí straně přetištěné prohlášení ředitelské rady Masaryk Memoriál Institutu v Torontě poslal mně jednatel řed.rady pan V.Škubal dopisem, ve kterém podotýká, že podpisy všech členů ředitelské rady by rád zdůraznil naléhavost jejich žádosti o zveřejnění uvedeného prohlášení v příštím čísle "Modré revue".

Vyhověl jsem, neboť nemám úmyslu a neměl bych ani práva zatajovat veřejnosti našeho politického exilu, že ostudný podnik zamýšlený panem R.Havlíkem celá ředitelská rada schvaluje a že se dobrovolně staví po bok panu Havlíkovi, jehož úmysl zřizovat pobočku "Nového domova" v rudé Praze jsme v Modré revui - jak věříme - zcela právem pranýřovali.

Ani o autoru článku panu R.Havlíkovi, předsedovi Masaryk Memoriál Institutu ani o členech jeho ředitelské rady nelze přec předpokládat, že by nerozpoznali nesmyslnost obsahu článku, byla-li by to pouze nesmyslnost. Jestliže to však není nesmysl, co to tedy jest? Autor článku přec jasně říká, že má úmysl se ucházet u komunistického režimu v Praze o povolení oficiální distribuce "Nového domova" (píše sám "najít nějakého oficiálního distributora "Nového domova" v Praze".)

Článek, který ředitelská rada nazývá "nezodpovědným nařčením našeho předsedy bratra P.V.Havlíka" jsem napsal sám. Napsal jsem jej jako okamžitou reakci po přečtení Havlíkova článku v "Novém domově". Ze můj článek p.Vostřez ve formě letáku v Kanadě rozšířil jsem se dozvěděl, až když jsem sám leták ten z Kanady obdržel a že jsem vydání letáku uznával správným, nemusím snad zdůrazňovat. Ředitelské radě Masaryk Memoriál Institutu nemohu než doporučit, aby si každý její člen ještě jednou jak článek Havlíkův tak i článek můj bedlivě přečetl a svůj názor na věc znovu přezkoumal. Můj názor jiný být nemůže, nemůže být jiným ani názor každého skutečně protikomunistického politického uprchlíka a rovněž nemůže být jiným ani názor každého skutečně protikomunistického krajanu usdlého v západních zemích, neboť! názor ten je pouze logickým uzávěrem který si musil učinit každý trochu soudný čtenář po přečtení článku Havlíkova.

J. Beran

Náš článek "Nový domov zřizuje pobočku v Rudé Praze" uveřejněný v čísle 3-4, roč. VII.,březen-duben 1961. přetiskujeme na dalších stranách znovu, aby čtenář měl možnost článek ten v souvislosti s prohlášením a protestem ředitelské rady Masaryk Memoriál Institutu v Torontě znovu přečíst a posoudit. Redakce

* * * *

NOVÝ DOMOV " Z Ř I Z U J E

POBOČKU V RUDÉ PRAZE.

"Bratr" Prokop V. Havlík, předseda Masaryk Memoriál Institutu v Torontu vítá hosty na slavnostní recepci pořádané 29. ledna 1961 v Masarykově domě na počest znovuzvoleného starosty města Toronta Nathana Phillipse.... čtete na straně druhé "Nového domova" z 11.2.1961. Na straně třetí čtete na příklad také oficiální zprávu kanadského Sokola a "Pozvání na sokolský slet" vydané Kanadskou Obcí Sokolskou.

Na první straně téhož čísla tohoto česky tiskem \ Kanadě vydávaného časopisu "Nový domov" čtete článek podepsaný Prokopem V. Havlíkem, v vydavatelém a hlavním redaktorem listu, článek nadepsaný "Nový domov" ve staré vlasti. V článku líčí pan Havlík, jak jakési číslo "Nového domova" nesmírně potěšilo nějakého "čtenáře" listu v dnešním Československu a "čtenář" pak poslal prý z Prahy dopis - panu Havlíkovi či "Novému domovu".

Pan předseda Masaryk Memoriál Institutu a vydavatel "Nového domova", pan Prokop V. Havlík, končí svůj článek slovy:

"Snad by to stálo za to, najít nějakého oficiálního distributora "Nového domova" v Praze. Jen proto, abychom se pokusili ukójit zájem a zvědavost těch, kteří stále vzpomínají a vzpomínat - asi nikdy nepřestanou. Za pokus se nic nedá. V nejhorším případě budeme odmítnuti. I to bude zajímavé. Dáme vám o tom, čtenáři, vědět. -
Prokop V. Havlík "

Je ovšem nutno si připomenout, že manželka vydavatele listu, pana Prokopa V. Havlíka, paní Běla Havlíková byla před necelým rokem návštěvou v komunisty zterorisovaném Československu - také o tom jsme psali v "Modré revui". Co předcházelo, nevíme - avšak vrátila se a chválila. A dnes její manžel, pan Prokop V. Havlík vyhlašuje, že hodlá zařizovat distribuci "Nového domova" v Rudé Praze - sám říká "najít nějakého oficiálního distributora "Nového domova" v Praze." To se však panu Havlíkovi či pražskému distributorovi nemůžé podařit jinak než se souhlasem a povolením příslušného referenta pro "vnitřní bezpečnost" v ústředním sekretariátě komunistické strany u Pražské brány v Praze, který ovšem ochotně zařídí pak i vše další, včetně přidělení dostatečného počtu agentů potřebných k provokacím "Novým domovem", aby mohla být prozrazena a zlikvidována opět nějaká skupina těch, jichž resistence se stále ještě režim doma obává. Je pan Prokop V. Havlík ochoten tomu napomáhat? Nebo snad je v takové situaci, že se napomáhání tomu vzepřít neodvažuje?

Kari až jsme dospěli a kam ještě máme dospět s netečností a zkorumpovaností našeho exilu. S netečností, která umožňuje případ manželů Havlíkových, která umožňuje případy "Kasal a Bušová", "dr. Jiří Kolaja", "vydávání v exilu komunistického časopisu SVĚDECTVÍ ", která umožňuje, že vedoucí lunkce een-

trální - neb za centrální jimi vydávané - organizace našeho exilu v Kanadě drží dále lidé {oc,Škvor a ing. Bujná), jichž rodinným jměním bylo dovoleno komunistickým režimem v Praze před nedávnem z Československa vycestovat. Nepovažují tito funkcionáři za mravní povinnost v takovém případě svých funkcí se vzdát?

V náš politický exil v Kanadě nepovažuje za svoji mravní povinnost proti tomu všemu také veřejně a energicky vystoupit? Nepovažuje za svoji povinnost informovat starostu města Toronto pana Nathana Phillipse - a ovšem i ostatní kanadskou veřejnost a obzvláště oficiální osobnosti, které docházejí do Masarykova domu v Torontě - aby věděli, s kým si to tisknou ruku, když je jménem Čechoslováků a snad i jménem našeho protikomunistického exilu vítá předseda Masarykova domu a předseda Masaryk Memorial Institutu v Torontě pan Prokop V. Havlík, hodlající zařídit filiální podnik "Nového domova" v rudé Praze?

j. lieran

(není vyloučeno, že tímto článkem cosi pokazíme.
Možná, že rudý režim v Praze, ve snaze "rehabilitovat" pana P. V. Havlíka, prozatím ještě zřízení filiálního podniku v Praze mu nepovolí. J.B.)

JOSTENOVA "STUDIJNÍ PUBLIKACE ČÍS. 2."

Velmi opožděně a náhodou dostala se mně do rukou studijní publikace Jostenovy informační služby, vydaná v březnu 1955 a nesoucí nadpis:

Profesor dr. Václav Hlavatý: ZNOVU A LÉPE,
s podtitulkem: "Studie o politické situaci čs.exilu".

Pan profesor Hlavatý začíná svoji studii návrhem:

ZA DĚLNOU RADUS.Č.

I. Pracovní plán, který jsem předložil v zářijové schůzi Zastupitelstva RSČ, vznikl na jaře 1953, jako reakce na očekávanou změnu světové diplomacie (princip koexistence). Změnu, kterou vyvolaly úspěšné pokusy s vodíkovou bombou. Tímto plánem jsem sledoval několik cílů:

1) Utvořit z exulantů satelitních států jednotnou frontu. Ta měla vhodně volebnou, cílevědomou a ústředně koordinovanou propagandou a prací vyvolat takovou situaci v satelitních státech, jež by Kreml přesvědčila, že není proň nevýhodné vyjednávat eventuálně o změně ve sféře zájmů, aby se takové přítěže zbavil.

2) Přetvořit RSCz politicky bezvýznamného spolku v silnou, nikomu nepoplatnou jednotku, která by po pádu bolševiků dovedla diplomaticky uhájít republiku

proti druhé nepřátelské frontě, která již nyní veřejně usiluje o zničení našeho státu.

3) Upravití půdu pro budoucí formu česko-slovenského státního soužití.

Tyto cíle ovšem vyžadovaly:

4) Rekonstrukci RSC ze stranicko-politického nečinného spolku v pracovní těleso, založené na revolučním právu (a nikoli na výsledku voleb, odbývaných v dávších dobách, kdy mnozí exulanti byli dětmi) a na hodnotě vykonané práce.

ODPOR V ČS.TÁBOŘE.

II. Proti tomuto plánu se vytvořila fronta, složená ze sudetských Němců, Prchalovců, českých fašistů, separatistických Slováků a členů Rady, dra Bernarda, Mokrého a Holuba. (K nim se zvláštním prohlášením připojil na listopadovém zasedání místopředseda Zastupitelstva Majer.)

Potud pan prof.dr.Václav Hlavatý v Jostenem vydané studii.

Mohli bychom komentovat jen biblickým "blahoslavení chudí duchem", (míněno ovšem "duchem politickým", neboť dostatek vědeckého ducha matematického u pana prof.dr.Hlavatého jest prost pochybnosti).

Snad ale bude ještě čtenáře zajímat, že tvto moudrosti pokusil se pan Josten zachránit před naší (i jiných) všetečností pohrůzkou: "Reprodukce, i částečná, bude stíhána". Přemohli jsme strach před tím, čím pan Josten hrozí, přemáháme ho ještě na chvíli a otiskneme vám závěrem ještě jednu část oné studie:

"Bude nutné, abychom začali s revolucí ve vlastním nitru. Aby každý z nás si podle svého nejlepšího svědomí zodpověděl tyto dvě otázky: Jsi ochoten pracovat pro záchranu státu a jeho kulturních hodnot bez nároku na odměnu, jen proto, že to pokládáš za svou všelidskou povinnost, anebo jsi ochoten přiložit ruku k dílu jen když tvá strana bude mít na velitelském můstku tři zástupce a svého vůdce?"

Pan prof.dr.Hlavatý zapomenul vysvětlit, že na velitelském můstku byl, jest a má zůstat (dle názoru jeho i ostatních národních socialistů, strany, jejímž poslancem v lidově demokratickém paskvilu parlamentu byl také pan prof.dr.Václav Hlavatý) šéf této strany - NESESADITELNÝ, ZAKLADATEL ZLÉ A POVĚŘČIVÉ SEKTY ZENKLISTŮ - pan dr.Petr Zenkl. Nebo se souhlasem Zenklovým nějaká zenklistická atrapa, jako na příklad nyní pan dr. Juraj Slávik.

Beran.

* * * * *

J.V. Sládek:

NEMLUVTE O LUZE

Nemluvte o luze a luzy právech,
jen té nepřejte písňe v oslavu :
at v hadrech to, ať luza v zlatohlavech,
je tím, čím je - a věta po právu.
* * *

bfthmen", známe jen jednotný stát český, na nějž jsme získali dějinnou práci svou kladný nárok, a jehož řečí státní jest naše jádrná mluva česká. Při tom však nebude nám bohdá souzeno, abychom snad zbloudili na cestu násilí, jako šli Maiaři. Podstatě národního ducha našeho jest zajisté cizí představa, že bychom měli německý živel dusiti tlakem umělým, odpírati mu rovnoprávnost v životě kulturním a činiti ze spoluobčanů německého jazyka poddané druhého řádu. Spravedlivé sčítání lidu ukáže sice nepochybně, jak domněle německá oblast v zemích našich jest mnohem více prostoupena živlem českým, než přiznávala lživá statistika řeči obcovací, a umělý nátěr německý spadne tu rychle z nejednoho místa; ale domněnka že by bylo možno soustavným počestvováním vývoj tolika set let vůbec smazati a učiniti stát český státem jednojazyčným, jest bludička, jež by nás vedla jen na zhoubné scestí a které nadto i poklesající plodnost plemene našeho činí překážku nepřekonatelnou. Nechceme podle maďarských vzorů vypěstovati na okraji zemí českých roztrpčenou irredentu a nebudeme našim Němcům zajisté oplácti sverepou nevlídnost, kterou oni jakožto držitelé moci vůči nám tolikráte projevovali; nezapomínajíce české podstaty svého státu, dáme jim zajisté plnou spravedlnost, příslušející menšině, jak věc ta ostatně již v tolika projevech našich vůdčích státníků byla vytčena.

V tom nebude asi obtíží nepřeklenutelných, ale věcí v podstatě obtížnější bude asi náš budoucí poměr k celku Německa, k oněm sedmdesáti milionům, které jako důležitý činitel v Evropě potvrávají i po dnešním shroucení říše hohenzollernské a jejichž budoucí vývoj jest z nejdůležitějších otázek lidstva.

(Josef Šusta v přednášce konané ve vzdělávacím kurse ministerstva národní obrany v dubnu 1919. Přednáška byla otištěna ve Stefánikově knihovně spisů vzdělávacích, svazek I. a zařazena do Sustovy knihy "Z dob dávných i blízkých" vydané r. 1924 v nakladatelské a vydavatelské společnosti "Vesmír".

* * * * *

Poznámky a komentáře.

V článku "Naše kulturní bilance" , vyšlém v posledním dvojčísle "Modré revue" jsem se zmínil jaksi mimochodem o publikační činnosti Estonců v exilu. Mohu to nyní doplnit podle údajů nové mezinárodní revue "Aréna", kterou vydává Středisko pro exilní spisovatele při mezinárodní organizaci P.E.N. klubů. Estonský spisovatel Raimund Kolk, žijící nyní ve Švédsku se tam rozepsal o estonské exilní literatuře a udává, že estonský exil vydal od r. 1945 již více než 399 knih a že jeho knižní klub má

kolem pěti tisíc členů, odebírajících všechny vydané publikace. A tak ve srovnání s tím kulturní činnost československého exilu je ještě horší, než by se zdálo.

R.K.

* *

Nová kniha dr. Kaliny "Boj o Československo" vyjde v brzké době jako soukromý tisk v omezeném nákladu (v číslovaných výtiscích).

Před uzávěrkou se dovídáme, že dr. Antonín S. Kalina, autor dokumentárního spisu "KRVI' A ŽELEZEM DOBYTO ČESKOSLOVENSKÉ SAMOSTATNOSTI" chystá v brzké době vydání česky prvního svazku svého druhého spisu o českých a slovenských novodobých dějinách, dílo "BOJ O ČESKOSLOVENSKO".

Bližší údaje o chystané knize a o spisovateli přineseme v příštím dvojčísle našeho časopisu.

* *

Josef Kalvoda uveřejnil v dubnovém čísle "American Slavic and East European Review" studii o nové ústavě Československa. Jeho úvaha podává nejen výstižné vylíčení ústavních změn, ale také i celkového státního uspořádání naší nešťastné země, na její nedobrovolné cestě od pokošické "lidové demokracie" k systému pounorového a nyní k "socialismu". Josef Kalvoda svou studií vykoná práci opravdu záslušnou.

* *

"ARCHIV BOHEMIA — KATALOG 1961." Adresa: Kfiln-Ehrenfeld, Hansemannstrasse 54. Nový katalog BOHEMIA (265 stran) obsahuje cca 4200 názvů časopisů, brožur a knih, z nichž některé představují vydání denního tisku za 14 let, nebo díla o 2.000 až 3.000 stranách. V archivu je soustředěn a s velkou péčí roztríděn tiskový a dokumentační materiál o vývoji politickém, kulturním i hospodářském na území Československa a hlavní těžiska zaměření archivu - jak v úvodu katalogu uvedeno - jsou: Politická, hospodářské a kulturní situace ČSR v letech 1918-38 a 1945-48 se stálým doplňováním. Čs. exil 1939-45 a 1945-61 se stálým doplňováním. Problematika česko-slovenská. Problematika česko-německá resp. česko-"sudetskóněmecká". ČSR resp. ČSSR v rámci komunistického bloku. ČSR a západní země, ČSR a nové afroasijské státy. Problém Lužických Srbů. Materiál o Polsku, sovětské zóně Německa, SSSR.

